

LEWICA W PUŁAPCE
WOJEN KULTUROWYCH

MILIONY ZAROBIONE
NA COVID-19

PRZYCHODZI NASTOLATEK
DO ORTOPEDY

Ma haki
i teczki
na każdego

DON MARIO

Mariusz Kamiński i Zbigniew Ziobro

CYTATY

ADAM BODNAR, rzecznik
praw obywatelskich
*Dochodzi do zmiany
ustroju państwa, a ja nie
chcę się z tym pogodzić,
więc protestuję.*
„Dziennik Gazeta Prawna”

OLGA TOKARCZUK,
noblistka
*Ciekawa jestem, kto
pierwszy doznał tego
uczucia, że świat jest
w gruncie rzeczy niewielki
i do ogarnięcia.*
„Polityka”

PROF. BOGDAN WOJCISZKE,
psycholog
*Dobry związek
może nie czyni ludzi
bogatszymi, ale na pewno
szczęśliwymi. Czyni nasze
życie sensownym.*
„Uroda Życia”

HUSSAIN AGA KHAN,
fotograf podwodny
*Jeden żywy rekin
przyciągający turystów
jest wart więcej niż jeden
martwy sprzedany na mięso.
To pływająca kopalnia złota.*
„Forum”

MÓJ PRZEGLĄD

Jerzy Domański

Smutny dzień dla nauki

GORZEJ być nie mogło. Nie na taką inaugurację roku akademickiego czekała społeczność Uniwersytetu Warszawskiego. Dla największej polskiej uczelni był to smutny dzień. Andrzej Duda przemawiający w sali Auditorium Maximum to widok przygnębiający. I obraźliwy dla wielu tysięcy absolwentów i pracowników UW. Zdecydowana większość z nich nie głosowała na Dudę. Nie głosowała z powodu fundamentalnych różnic w sprawie konstytucji i demokratycznego państwa prawa. Duda jako prezydent dobitnie pokazał, że te wartości niewiele dla niego znaczą. Łamał je tyle razy, że trudno okazywać mu szacunek, który należy się głowie państwa z urzędu. Trzeba dużej bezczelności, by przemawiać w tej sali, mając na koncie podpisywanie niekonstytucyjnych ustaw i nocne zaprzysięganie dublerów sędziów Trybunału Konstytucyjnego. Przecież nie kto inny jak Duda poświęcił też sądy powszechne, oddając je pod ścisły nadzór Ziobrze. Nie miał oporów, podpisując ustawę napisaną na kolanie i uchwaloną w nocy. W niczym nie usprawniła ona pracy sądów. Jest jeszcze długa lista tego, co Duda zdążył przez pięć lat zepsuć, jego kłamstw i obietnic, których nie dotrzymał. Ponad 10 mln Polaków wie, że jego kariera polityczna, podobnie jak ostatnia kampania wyborcza, oparta była na budowaniu podziałów, wrogości wobec wielu grup społecznych oraz głoszeniu kłamliwych wersji historii najnowszej. A marne czyny obudował manifestacyjną pobożnością.

Jak w ogóle Duda znalazł się na UW? Nie ma w tym żadnej tajemnicy. Sprawcą tego blamażu jest nowy rektor, prof. Alojzy Nowak. Cztery lata temu nie udało mu się wygrać wyborów, bo zarzucano mu powiązania z PiS. Teraz mu to nie przeszkodziło. Prof. Nowak jest członkiem Narodowej Rady Rozwoju przy prezydencie Dudzie. I członkiem rad nadzorczych w spółkach skarbu państwa. Nie słyszałem, by powiedział coś krytycznego o łamaniu przez Dudę konstytucji czy o jego homofobii i licznych nienawistnych mowach.

Pod rządami prof. Nowaka uniwersytet pomaszkuje na prawo. Wbrew nastrojom i poglądom uniwersyteckiej społeczności. Skończył się tam czas spokoju politycznego. Na prawo pomaszkuje nie tylko UW. Będziemy mieli kolejne place bitew.

Nominacja Przemysława Czarnka na ministra edukacji i nauki podpisana przez Dudę to kolejny etap wypychania Polski ze świata europejskich wartości. Zwykli ludzie protestują. A opozycja w parlamencie bierze miliony złotych dotacji i kombinuje, jak sobie poprawić byt. Wstyd. Ale kto zna jeszcze to słowo?

Przeгляд

Informacje ze świata,
spotkania autorskie,
ważne wywiady z ludźmi,
których warto posłuchać

Odwiedź na YouTube
nowy kanał PRZEGLĄDU

BAKOWSKI

W NUMERZE

PUBLICYSTYKA I OPINIE

- 8 Robert Walenciak**
Don Mario
- 12 Beata Igielska**
Za monopol na prawicowość
- 20 Jakub Dymek**
Lewica w pułapce wojen kulturowych
- 44 Lucjan Pawłowski**
Horyzont nie taki ciemny

KRAJ

- 16 Lody na COVID-19**
Koronawirusowi miliarderzy
- 24 W sieci wodnych kłusowników**
Coraz bardziej bezczelni na jeziorach
- 46 Gdy dom jest miejscem pracy**
Praca zdalna w małym mieście
- 49 Do lasu nie tylko po grzyby**
Sekrety wytrawnych zbieraczy

HISTORIA

- 28 Pułkownik dwóch armii**
Syn zesańca żołnierzem u Berlinga

ZAGRANICA

- 32 Test niemożliwego?**
Niemiecki eksperyment z dochodem gwarantowanym
- 34 Czas sądu**
Zmiany w Sądzie Najwyższym USA
- 36 Czyszczenie Watykanu**
Korespondencja z Rzymu
- 40 Rewolucja (nie) jeździ metrem**
Korespondencja z Chile

KSIAŻKI

- 42 Nicolas Sarkozy**
Czas burz

KULTURA

- 52 Kariera na nowo**
– rozmowa z Mariuszem Kwietniem
- 55 Culturalia**
- 66 Jan Szczepkowski. Dream State**

ZDROWIE

- 56 Polscy uczniowie jak przygięte staruszki**
– rozmowa z dr. Maciejem Ozonkiem

OBSERWACJE

- 58 Wierność i skoki w bok**
Monogamia w świecie zwierząt

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Smutny dzień dla nauki
- 15 Jan Widacki**
Sucha kaluża
- 19 Andrzej Romanowski**
Ręka podniesiona na Kościół
- 23 Roman Kurkiewicz**
Edukator? Nie, kreatura
- 27 Tomasz Jastrun**
Przemysł myśli
- 39 Wojciech Kuczok**
„To nie jest wojna”

49

KRAJ

DO LASU NIE TYLKO PO GRZYBY

Sekrety zbieraczy

52

KULTURA

KARIERA NA NOWO

– rozmowa z Mariuszem Kwietniem

58

OBSERWACJE

WIERNOŚĆ I SKOKI W BOK

Monogamia w świecie zwierząt

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. ANDRZEJ HULIMKA/FORUM

Prof. Bogustaw Śliwerski
Oświatowa kontrrewolucja

Jak palono cerkwie w 1938 r.

Czechy i Słowacja
– druga fala koronawirusa

f Dlaczego lewica jest wciąż na marginesie?

Lewica ma obowiązek przedstawiać swoje postulaty jak najradykałniej w sytuacji, gdy prawie cała scena polityczna jest prawicowa i narzuca swoją, coraz bardziej konserwatywną (żeby nie powiedzieć wsteczną) narrację społeczeństwu. Zgadzenie się na rolę liberalnego centrum odbiera lewicy rację bytu. *KB*

W polityce obowiązuje zasada: gdzie dwóch się bije, tam trzeci traci. A na boisku od dobrych 15 lat okłada się PO z PiS. I to oni podzielili emocje społeczne. Dlatego inne ugrupowania ze swoimi postulatami nie mają szans. Moim zdaniem dopóki lewica nie znajdzie lidera, który potrafi wejść w rolę tego drugiego z bójki, będzie balansowała na granicy poparcia. Bo może przekroczyć próg wyborczy, a może dojrniemy do dwucyfrowki – i tylko tyle. Odrębną kwestią jest czas, który pędzi, lada moment prawicowa wojna osiągnie pełnoletność. A to oznacza, że dzisiejszy wyborca, który w 2005 r. (gdym SLD straciło władzę) miał 15 lat, w roku kolejnych wyborów będzie 33-letnim dojrzałym wyborcą. I nie będzie znał innej polityki niż ta PO-PiS-owa. *Dariusz Staniszewski*

Zastąpienie SLD-owskiej geriatry nowym pokoleniem zajętych sprawami od pasa w dół nic nie dało, a proscjonalny elektorat SLD przejął PiS. Natomiast wychwalanie historii PRL i zajmowanie się gejami nie interesuje więcej niż kilkanaście procent głosujących, i to tylko wtedy, kiedy wszystkie ugrupowania startują z jednej listy. *Bartek Doborzyński*

f Hulaj, grypa, wolna droga

Minister obiecuje zakup szczepionek, ale ich nie kupi, bo przecież nikt ich już nie sprzedaje. Niezakupione szczepionki przeniesie do tajnej rezerwy. A zaoszczędzone pieniądze wyda się na politykę „prorodziną”. W lutym tajna rezerwa zostanie jeszcze tajniej zniszczona, bo już nie będzie potrzebna. *Adam Jaśkow*

✉ Co jest nie tak z coachingiem?

Kapitalizm zarabia najpierw, niszcząc ludzi, a potem jeszcze na doradzaniu im, jak się próbować bronić, ratować, zregenerować. Rady te są oczywiście bezwartościowe, ale spełniają główne kryterium kapitalizmu – przynoszą zysk doradcom.

Kapitalizm to system, który działał wysmienicie tak długo, jak miał pod dostatkiem zasobów (w tym zasobów ludzkich) oraz przestrzeni do pozbywania się śmieci. Teraz dochodzi do ściany i albo sam się zniszczy, albo doprowadzi do zagłady ludzkość (z wyjątkiem garstki uprzywilejowanych). Czy katastrofa klimatyczna jest problemem dla kapitalizmu? Nic podobnego! Uprzywilejowani nadal będą ludziom wpychać produkty i technologie, które doprowadzą do zagłady 90% planety i populacji. Ale to nie szkodzi, bo 10% najbogatszych będzie mogło sobie pozwolić na zamieszkanie w prywatnych klimatyzowanych enklawach, z dala od obszarów, które spopielił i zatruli.

Radostaw

ZDJĘCIE TYGODNIA

Jarosław Kaczyński otoczył miłością wszystkie zwierzęta. Hodowcy uznali jednak ten gest za sentymentalizm staruszka i podczas protestu rolników zaproponowali „zbaWCy narodu” odejście na emeryturę. Warszawa, 30 września.

FOT. KRZYSZTOF ŻUCZKOWSKI

www.mleczko.pl

www.sklep.mleczko.pl

PYTANIE TYGODNIA

Czy wszystkie umowy cywilnoprawne powinny być oskładkowane tak samo jak umowy o pracę?

ŁUKASZ KOMUDA,

analityk rynku pracy, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych

Promocja samozatrudnienia i przymykanie oczu przez instytucje państwa na zdominowanie całych branż przez umowy cywilnoprawne miały być odpowiedzią władz na 20-procentowe bezrobocie. Ten etap mamy już za sobą. Koszty? Chyba jedyny w Europie regresywny system podatkowy – im mniej zarabiasz, tym większy procent płacisz. Do tego stale rosnąca wyrwa w systemie finansów publicznych i zerwana solidarność międzypokoleniowa, niezbędna do funkcjonowania m.in. systemu emerytalnego. Także niepewni przyszłości i zarabiający byle jak młodzi ludzie pracujący bez etatu nawet do 30.-35. roku życia, co ma wpływ na dzietność w naszym kraju. Oraz nierówności dochodowe i majątkowe, których wzrost zagraża nie tylko spójności społeczeństwa, ale także dalszemu dynamicznemu wzrostowi gospodarczemu. Dlatego zrównanie obciążeń składkowych i podatkowych jest nam niezbędnie potrzebne.

DR JANINA PETELCZYC,

Katedra Ubezpieczenia Społecznego SGH

Oskładkowanie wszystkich umów-zleceń ma sens, jeśli zauważymy, że od

kilku lat część tych umów już jest oskładkowana. Obowiązkowe składki płaci osoba, która nie jest objęta ubezpieczeniem z żadnego innego tytułu. Zastanawiającym rozwiązaniem jest jednak to, że jeśli ktoś ma kilka umów-zleceń, nie musi płacić składek od wszystkich, a tylko do wysokości minimalnej pensji. W tym kontekście rozszerzenie obowiązku ubezpieczeniowego ma sens: zarówno dla samej osoby ubezpieczonej (wyższe świadczenia nie tylko emerytalne, ale i wypadkowe czy rentowe), jak i dla finansów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Należy jednak pamiętać, że takie oskładkowanie będzie niosło ze sobą dodatkowe obowiązki, np. konieczność objęcia pracowniczym planem kapitałowym (z możliwością wyjścia), co może być szczególnie trudne dla najmniejszych firm. Pod pewnymi warunkami mogą one nie przystępować do systemu, jednak objęcie obowiązkowym oskładkowaniem dodatkowych osób może zmienić ich sytuację.

DARIUSZ SZCZOTKOWSKI,

Stowarzyszenie Niskie Składki

Wszystkie formy zatrudnienia powinny być oskładkowane tak samo, czyli w ogóle nie powinno się od nich płacić

składek. Niech obywatele sami decydują, gdzie się ubezpieczać na wolnym rynku i w jakim zakresie. Zróznicowanie wymiaru ubezpieczenia społecznego uderza przede wszystkim w ludzi młodych i niestety zachęca ich do emigracji z naszego kraju.

Czytelnicy PRZEGLĄDU

KAROLINA BRONSON

Wszystkie, które są jedynym źródłem utrzymania osób nimi objętych i gwarancją ich przyszłej emerytury.

MICHAŁ CZARNOWSKI

Wszystkie umowy cywilnoprawne powinny być nie tyle oskładkowane, ile zgłaszane do inspekcji pracy, a potem powinno się skrupulatnie badać, czy w trakcie ich wykonywania nie występują znamiona stosunku pracy wymuszające zastosowanie umowy o pracę. Oskładkowanie „śmieciówek” spowoduje nasilenie zjawiska wypłacania dużej części wynagrodzenia „pod stołem”, a zapłata widniejąca w umowie będzie groszowa, również odprowadzone od niej składki będą niewielkie.

Not. Michał Sobczyk